

PIGMENTEN

lithopoon
titaanwit
zinkwit

beenzwart
carbonzwart
driebandzwart
grafiet
houtschoolpoeder
mummie zwart
oxyd zwart
romeins zwart
wijngaard zwart

aarde van vicenza
bister
van dijs bruin
duitse bruine oker
franse bruine oker
groene omber
italiaanse omber
kasselse aarde
omber gebrand
omber ongebrand
oxyd bruin
sepiapoeder
turkse omber
turkse omber donker
turkse omber gebrand

blanke oker
cadmium geel citroen
cadmium geel licht
gele oker citroen
gele oker
italiaanse gele oker
gele aarde
goudoker
gummi gut imitatie
kalkgeel
kalkgeel licht
kalkgeel donker
kalkgeel citroen
kobalt geel
krijt van sarti
luysckse gele oker
oxyd geel
permanent geel
romeinse gele oker
sienna ongebrand
turijnse sienna

ercolano orange
oranje oker

cadmium rood licht
cadmium rood midden
cadmium rood donker
engels rood
ercolano rood
frans lakrood
karmijn rood
kraplak
kraplak imitatie
kwikvermijlen
lakrood
luysckse rode oker
oxyd rood
oxyd rood falun
pannen rood

permanent rood
perziaans rood
pozzuoli
rode bolus brokken
sardinese rode aarde
sienna gebrand
signaal rood
rode dodekop
venetiaans rood
vermijlen imitatie

dodekop paars
kalkviolet
magenta
mangaan violet
oxyd paars
ultramarijn violet licht
ultramarijn violet donker
ultramarijn roze

afghaanse lapis lazuli
azuriet
berlijns blauw
ceruleum blauw
ercolano blauw
kalkblauw donker
kalkblauw licht
kobalt blauw
smalt
turks blauw
turkoois
ultramarijn blauw

bosch groen
bremer groen
boheemse groene aarde
boheemse
groene aarde gebrand
chromoxyd groen
friesch groen
italiaanse groene aarde
kalkgroen

malachiet
rijtuig groen
russisch groen
smaragd groen licht
smaragd groen donker
spaans groen
zeegroen

MIDDELEN

bolognees krijt
champagnekrijt
dubbelgewassen krijt
krijt voor tempera
leisteenoeder
marseillaans krijt
parijs wit krijt
pijpaarde

amaril
brusselse aarde
bentoniet
marmerslijp fijn en grof
puimsteenoeder
tripel

chios mastiek
colophonium
copalhars manilla
damarhars
drakenbloed
sandrac
schellak blank
schellak bruin
schellak robijn
tragantgom

cochenille
indigo
meekrapwortel

aluin
hertschoornzout
natriumbenzoaat

bijenwas
carnaubawas
paraffine
microcristelijnwas

arabische gom
caseine
dextrine
gelatine
hazelnijm
parellijm
steurlijm
vislijm
konijnenlijm
huidenlijm

lijnolie rauw
lijnolie gebleekt
lijnolie gekookt
papaverolie
paraffineolie
saffierolie
spijkolie
tungolie

ossengalpoeder

Van der Linde: 'Pigment daagt uit'.

Pigment is kleur in de meest schone vorm. Zelfgewreven pigment leeft. Bereid je verf en pastels zelf, volgens oude recepten of met kant-en-klare binders.

Handmatig bereidde verf is rijker van kleur. De pure, met de hand gewreven pigmenten geven een onregelmatige korrelgrootte met verschillende kleurintensiteit. Door zelf te bereiden leer je de verschillen tussen pigmenten onderscheiden. Verschillend

van karakter, droogtijd, dekking, mengbaarheid. Gemengd met de juiste bindmiddelen maakt je de verf of het pastelkrijt naar keuze.

Restauratie

Door zelf vernis te maken en bindmiddel te bereiden heb je

invloed op glans, kwaliteit, droogtijd. Passend bij de eigen werkwijze of, voor restauratiewerk, in overeenstemming met een bestaand schilderwerk. De vakbekwame medewerkers van Van der Linde adviseren je graag. Recepten zijn verkrijgbaar op aanvraag.

van der linde

Materialen voor de beeldend kunstenaar

Rozengracht 36-38, Amsterdam

T 020-62 42 791; F 020-62 71 591

www.vanderlindewebshop.com

•Pigmentpasta's

Droog pigment met een of ander bindmiddel mengen levert meestal geen kwalitatief goede verf op. Pigmentdeeltjes blijven aan elkaar plakken en sluiten lucht in. De verflaag die men verkrijgt is dan poreus en zwak. Bij de luchtinsluitels begint na het drogen de verflaag meestal ook te craqueleren. Ook zal deze verf geen optimale kleur vertonen. Daarvoor is het nodig dat alle pigmentdeeltjes los van elkaar in het bindmiddel zijn verdeeld (gedispergeerd). Voor verven op waterbasis is het aan te bevelen om het pigment van te voren met water aan te wrijven tot een soort tandpasta dikte. Met deze pigmentpasta kan met anderhalf tot twee delen eigeel een ei-temperaverf gemaakt worden of met twee tot drie delen acrylbinder een acrylverf. Synthetisch organische pigmenten kunnen het water afstoten. Dan zal toevoeging van wat alcohol helpen om deze pigmenten tot een pasta te maken. Pigmentpasta's zijn in afgesloten potten lang houdbaar en kunnen in kwaliteit in de tijd zelfs toenemen. Een aantal pigmenten, met name de aardpigmenten kunnen gaan schimmelen. Toevoeging van een etherische olie zoals spijkolie zal dit tegengaan.

Pigment met olie aangewreven is in feite ook een pasta. Afhankelijk van het soort pigment zullen er nog hulpstoffen nodig zijn om er een goed verwerkbaar olieverf van te maken. Voor zelfbereide olieverf is een verdunningsmiddel als gomterpentijnolie of een geschikt medium meestal voldoende.

•Oplossen

Bij het oplossen van natuurlijke stoffen om daar bindmiddel voor verf van te maken, wordt dezelfde weg gevolgd als in de keuken: eerst laten opzwellen en vervolgens oplossen. Dierlijke lijmen en gelatine worden na het opzwellen met matige warmte gesmolten. Harsen en gommen laat men koud oplossen. Men dient te bedenken dat eerst de buitenlaag opzwellt en dat de opgezwollen laag een hoge kleefkracht heeft. Wanneer de gom of hars fijn wordt gemaakt, verkrijgt men ook meer kleverig oppervlak met als gevolg dat alles aan elkaar gaat plakken en daardoor nauwelijks meer oplost. De beste manier om harsen en gommen op te lossen is door de brokken in een doek gewikkeld in het benodigde oplosmiddel te hangen. Een oude nylonkous is hier zeer geschikt voor. De gom of hars zwelt aan het oppervlak op en lost vervolgens op in het oplosmiddel. De oplossing is zwaarder dan het pure oplosmiddel en zakt uit de kous naar de bodem. Vers oplosmiddel kan nu de gom of hars verder oplossen. Het oplossen neemt zo een tot drie dagen in beslag afhankelijk van de gewenste concentratie. Een bijkomend voordeel is dat verontreinigingen, stukjes plantmateriaal en vastgeplakte insecten, in het textiel achter blijven.

•Conserveren

De meeste organische materialen, ook die in verf worden toegepast, zijn aan bederf onderhevig.

Om bederf tegen te gaan worden conserveermiddelen aan de verf toegevoegd. De meeste conserveermiddelen kunnen ook schadelijk zijn voor de mens. Steeds meer middelen worden daarom wettelijk verboden. Bewaarproblemen doen zich vooral voor bij verven met water als verdunning of oplosmiddel. In acrylbindmiddelen heeft de fabrikant al conserveermiddelen toegevoegd die afdoende zijn zolang men hygiënisch werkt. Bij zelf samengestelde bindmiddelen zoals Arabische gom voor gouache en aquarel of tragantgom voor pastel dient men een conserveermiddel toe te voegen. Een effectief middel is spijkolie, de tweede kwaliteit lavendelolie. De damp hiervan is zwaarder dan lucht. In een afgesloten

container met een vloeistof blijft de damp boven het oppervlak hangen. De damp verhindert het ontkiemen van schimmelsporen en voorkomt zo het bederf. Een voordeel van dit middel is dat het bij opbrengen van de verf restloos verdampt. Wanneer men de geur niet meer in de voorraadpot waarneemt, is het verdampt en herstelt men het conserverend vermogen door weer enkele druppels op het oppervlak te gieten.

In plaats van spijkolie kan ook een andere etherische olie worden gebruikt zoals kruidnagelolie.

•Terpentijn

Terpentijn is een dikke stropige vloeistof die uit inkepingen in naaldbomen vloeit. Dit wordt ook wel een balsem genoemd. Door te destilleren wordt de vloeistof gescheiden van de vaste stof, de hars colophonium oftewel vioolhars. De vloeistof wordt (gom)terpentijnolie genoemd. Vlak voor terpentijnolie in de handel komt, wordt het nogmaals gedestilleerd. Dit wordt rectificeren genoemd. Terpentijnolie wordt gebruikt om een olieverf te verdunnen en om harsen, zoals voor het maken van een vernis, op te lossen. Terpentijnolie gaat onder invloed van lucht en licht verharsen. Het verkleurt naar geel en wordt dan minder geschikt om te gebruiken. Koop nooit meer dan in een korte tijd (hooguit een jaar) kan worden gebruikt.

Venetiaanse terpentijn is een balsem die als een medium voor olieverf kan worden gebruikt om te glaceren. Er is ook een goedkope terpentijnolie in de handel die uit dennenappels of boomstronken wordt gedestilleerd. Deze mag geen gomterpentijn genoemd worden.

Terpentijnolie is een natuurproduct en moet niet verward worden met terpentine dat uit aardolie wordt gewonnen. De damp van beide oplosmiddelen is schadelijk. Zorg voor goede ventilatie.

Deze recepten zijn gemaakt om u op weg te helpen. Personaliseer ze daarom om ze eigen te maken. Het is altijd een kwestie van uitproberen, en geen garantie op een meteen goedlukkend recept.

Voor meer specifieke recepturen stuur een mailtje naar verkoop@vanderlinde.com of bezoek onze winkel aan de rozengracht in Amsterdam, daar weten ze u meer te vertellen over de pigmenten samenstellingen en bereidingswijzen.